

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **JUDr. M. S.**, bývajúcej v B., zastúpenej advokátskou kanceláriou AS Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Hlučínska 1, za ktorú koná konateľ - advokát JUDr. Milan Šulva, proti odporcom **1/ JUDr. D. L.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JELENČÍK a PARTNERI, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Doležalova 7 a **2/ MARKÍZE - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, so sídlom v Bratislave – Záhorská Bystrica, Bratislavská 1/a, zastúpenej advokátskou kanceláriou DEDÁK & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy 45, za ktorú koná konateľ advokát JUDr. Pavol Blahušiak, **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16 C 34/2010, o námietke zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trenčíne, takto

r o z h o d o l :

Sudkyne Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová a JUDr. Alena Záhumenská **n i e s ú v y l ú č e n é** z prejednávania a rozhodovania veci vednej pod sp. zn. 19 Co 731/2013.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľka uplatnila v odvolacom konaní námietku zaujatosti sudkýň Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Beáty Čupkovej, JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Aleny Záhumenskej. Uviedla, že dôvodom námietky je „absolútne neodôvodnený rozdiel v postupe“ v jej právnych veciach prejednávaných pod sp. zn. 19 Co 244/2012 a sp. zn. 19 Co 731/2013. Hoci vec sp. zn. 19 Co 731/2013 bola pridelená senátu zloženému z namietaných sudkýň podstatne neskôr ako vec sp. zn. 19 Co 244/2012 („o 437 dní“), bol v nej určený termín verejného vyhlásenia rozsudku skôr (už 15. mája 2014), ako vo veci sp. zn. 19 Co 244/2012. Ide pritom o veci takmer totožné z hľadiska právneho a skutkového stavu a účastníctva, z čoho podľa navrhovateľky vyplýva, že „miera právnej obtiažnosti a rozsiahlosti skutkového stavu v oboch súdnych sporoch je rovnaká a nemôže odôvodňovať preferenciu jedného konania pred druhým“ a preto „je namieste si klásť otázku, z akého dôvodu sa v dvoch

veciach skutkovo a právne identických rozhoduje skôr v konaní, ktoré napadlo na krajský súd o 437 dní neskôr a nedodržiava sa poradie, v akom súdne spisy na príslušný krajský súd napadli.“ Postup senátu odvolacieho súdu navrhovateľke „sa javí ako zaujatý a nie nestranný“, keďže pre prednostné rozhodovanie vo veci sp. zn. 19 Co 731/2013 neexistuje riadne logické vysvetlenie. Podľa navrhovateľky „jediným možným rozdielom medzi vecami [...] je osoba žalovaného v II. rade, a to JUDr. D. L. a skutočnosť, že návrh žalobkyne vo veci sp. zn. 19 Co 731/2013 bol na okresnom súde Trenčín zamietnutý v celom rozsahu a že existuje záujem na prednostnom potvrdení rozsudku Okresného súdu Trenčín, ktorý je v prospech JUDr. D. L.“. Na rozdiel od tohto, vo veci sp. zn. 19 Co 244/2012 bola navrhovateľka úspešná na súde prvého stupňa a ani sa nestážovala na prieťahy v konaní. Z týchto dôvodov má navrhovateľka za to, že konanie namietaných sudkýň sa nejaví ako nestranné a nezaujaté a vyvoláva vážne pochybnosti o neodôvodnenej preferencii urýchleného rozhodovania v prospech jedného z účastníkov.

K námietke uplatnenej navrhovateľkou sudkyňa JUDr. Beáta Čupková uviedla, že vzhľadom na to, že navrhovateľka odôvodňuje svoju námietku okolnosťami, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, na jej námietku by sa nemalo neprihliadnuť. K tvrdeniu navrhovateľky, že existuje záujem na prednostnom potvrdení rozsudku v danej veci, ktorý je v prospech odporcu JUDr. D. L., ktorý je úzko prepojený s ďalším odporcom MARKÍZOU – SLOVAKIA, spol. s r.o. (doplnenie námietky do zápisnice súdu na č. l. 502 spisu), uviedla, že v tomto smere sa necíti byť zaujatá, pretože nemá žiaden vzťah k veci, ani k účastníkom.

Sudkyne JUDr. Viera Škultétyová a JUDr. Alena Záhumenská uviedli, že sa necítia byť vo veci zaujaté. K veci, k účastníkom ani k zástupcom nemajú vzťah, ktorý ich vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Trenčíne (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť tvrdení navrhovateľky o zaujatosti sudkýň odvolacieho súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Dospel k záveru, že námietka zaujatosti uplatnená navrhovateľkou nie je dôvodná a teda že namietané sudkyne Krajského súdu v Trenčíne nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci.

Podľa najvyššieho súdu treba na úvod (v okolnostiach daného prípadu, vzhľadom na obsah námietky a vyjadrenie sudkyne JUDr. Beáty Čupkovej, že by sa na námietku nemalo prihliadnuť) uviesť, že treba prisvedčiť navrhovateľke, že z citácie ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. je zrejmé, že zákon spája vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať pochybnosť o jeho nezaujatosti, napr. vtedy, ak v konaní nepostupuje tak objektívne, aby o nedostatku tohto vzťahu nevzbudzoval žiadne pochybnosti. V takom prípade to ale znamená, že dôvodom na vylúčenie takéhoto sudcu nie je samotný postup v konaní, ale jeho správanie vzbudzujúce pochybnosti nezaujatosti. V tejto súvislosti súd dáva do pozornosti aj zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“).

Majúc na zreteli uvedené najvyšší súd preto prihliadol na námietku navrhovateľky, avšak dospel k záveru, že z okolností prípadu (či už z obsahu námietky alebo z nižším súdom predloženého spisu) nevyplýva také správanie namietaných sudkýň, ktoré by vzbudzovalo pochybnosti o ich nezaujatosti, a pre ktoré by preto mali byť vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z týchto zásad:

Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre *každého* účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu. Výklad *taxatívnych* dôvodov ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. nesmie byť rozporný so základným právom na zákonného sudcu (IV. ÚS 345/09).

V zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú, spočíva na existencii určitého právne významného vzťahu sudcu:

1. k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo

2. k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k ním, alebo

3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom 2.

Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanej veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej mozgnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec, a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

V rámci rozhodovania o vylúčení sudcu z prejednávania a rozhodovania veci treba zohľadniť výlučne objektívne hľadisko. Nemožno preto bez ďalšieho brať na zreteľ len samotné pochybnosti účastníka o vzťahu sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k vzneseným pochybnostiam zo strany účastníka. Nadriadený súd môže vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci až vtedy, keď je evidentné, že tvrdený vzťah sudcu existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

Z judikatúry ESELP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú *preukázateľné* skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Uvedené možno podľa najvyššieho súdu zhrnúť tak, že základom pre vylúčenie sudcu, ako to vyplýva z už uvedeného stručného výkladu ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody, nie však iba domnienka o možnej neobjektívnosti sudcov.

Podľa najvyššieho súdu iba zo samotnej skutočnosti, že v jednej z právnych vecí navrhovateľky chcú namietané sudkyne rozhodnúť skôr ako v druhej veci, a teda, že sa nedodržiava poradie v akom súdne spisy na príslušný krajský súd napadli, nie je možné bez ďalšieho vyvodit' procesne nesprávne konanie sudkýň, ktoré by mohlo spôsobiť pochybnosti o ich nezaujatosti.

Najvyšší súd Slovenskej konštatuje, že dôvody, ktoré navrhovateľka predostrela vo vzťahu k problematike nestrannosti sudkýň je potrebné vnímať ako jej subjektívny pohľad. Samotná subjektívna domnienka navrhovateľky o možnej neobjektívnosti sudkýň, ktorú nevedela ničím iným konkretizovať, a ktorú si vytvorila na základe nepreukázaného a ničím nedoloženého tvrdenia o vzťahu sudkýň k jednému z účastníkov konania, nemohla spôsobiť vznik pochybností o ich nezaujatosti.

Pokiaľ navrhovateľka poukazuje na to, že na vylúčenie sudcu postačuje *pochybnosť* o nezaujatosti sudkýň, a ak z tohto dôvodu nebodaj mala za to, že svoje tvrdenie o postupe v prospech odporcov nemusí náležite preukázať, je zjavné, že zamieňa skutočnosť, ktorá môže vyvolať pochybnosť o nezaujatosti sudcu s jej možným následkom, t. j. vznikom takejto pochybnosti. Pre to, aby sudca bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, pochopiteľne, postačuje vznik pochybností o jeho nezaujatosti, konkrétna skutočnosť, z ktorej účastník konania má za to, že sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, musí

ale byť preukázaná. Na nepreukázané tvrdenia takéhoto charakteru nemôže byť v konaní o námietke zaujatosti sudcu prihliadnuté.

Keďže v prejednávanej veci neboli z námietky navrhovateľky ale ani z ďalšieho obsahu spisu zistené žiadne okolnosti relevantné z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., z ktorých by bolo možné vyvodit', že je daný dôvod pochybovať o nezaujatosti sudkýň Krajského súdu v Trenčíne, najvyšší súd rozhodol tak, že sudkyne JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová a JUDr. Alena Záhumenská nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci vednej pod sp. zn. 19 Co 731/2013.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. júna 2014

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Poliačiková